

Kāpēc globālās piegādes ķēdes joprojām ir „slikti sagatavotas” Eiropas Atmežošanas regulas ieviešanai?

Tikai 12 % no potenciālajiem piegādātājiem ir gatavi Eiropas Savienības Atmežošanas regulai, tādējādi pakļaujot riskam tirdzniecību ar mežsaimniecības produktiem miljardiem dolāru vērtībā.

Avoti: WoodCentral, Forbes, LMSP

Jaunā ziņojumā atzīts, ka milzīgs apjoms Ķīnā, Indonēzijā un Malaizijā saražoto finierētas koksnes mēbeļu var būt pakļauta būtiskam riskam to realizācijas problēmu dēļ. Ziņojumā atklāts, ka lielākā daļa t.s. "augšupējo un lejupējo" piegāžu ķēžu tirgotāju nav gatavi Eiropas Savienības Atmežošanas regulas (EUDR) prasību izpildei.

Mazāk kā sešus mēnešus pirms Eiropas Savienības Atmežošanas regulas ieviešanas lielākā daļa uzņēmumu, kas saistīti ar kokmateriālu, papīra, celulozes, kafijas, gaļas un kaučuka piegādes ķēdēm, ir „satraucoši” slikti apgādāti un nepietiekami sagatavoti jaunajai regulai, tādējādi pakļaujot riskam eksportu uz Eiropas Savienību miljardiem dolāru vērtībā.

To atzīst jaunā *Forbes* ziņojumā, kurā atklāts, ka tikai 30 % iepriekšējas apstrādes produkcijas piegādātāju un 12 % pēcapstrādes produktu tirgotāju ir izveidojuši oficiālas sistēmas, lai identificētu atmežošanu. Un, neskatoties uz to, ka patlaban saistības par atmežošanas nepieļaušanu kļūst par “darbības nozares praksi”, *Forbes* atklāja, ka lielākā daļa piegādes ķēdes dalībnieku saskaras ar grūtībām, lai nodrošinātu konsekventus un uzticamus datus globāli sarežģītos un nepārredzamos tirdzniecības un piegādes tīklos. Pastāv nopietnas problēmas, piemēram, kaučuka globālajā piegādes ķēdē, kas ir atkarīga no sīkzemniekiem un mazajiem ražotājiem. Šī piegādes ķēde nav pietiekami sagatavota, lai pārvaldītu ES Atmežošanas regulas prasību izpildes nodrošināšanas riskus.

Saskaņā ar Šveices un Indonēzijas koksnes ieguves izsekošanas ekspertu organizāciju *Koltiva*, neskaidrības par atbilstīgām un neatbilstīgām precēm ir viens no nopietnākajiem draudiem Eiropas Atmežošanas regulas ievērošanai. Tiesību aktos ir noteikta stingra

preču šķirošana. Jebkāda atbilstīgu, neatbilstīgu un nezināmu preču sajaukšana ir stingri aizliegta. Tas nozīmē, ka, lai nodrošinātu sūtījuma atbilstību Eiropas Savienības Atmežošanas regulai, ir nepieciešama šo preču kontrolēta fiziska nošķiršana — tas rada problēmas mazajiem zemes īpašniekiem, kas iesaistīti kafijas un kaučuka piegādes ķēdēs. “Šīs piegādes ķēdes bieži ir ļoti sarežģītas. Tajās ir daudz posmu, kur nejauši var notikt preču sajaukšanās. Vienmēr arī pastāv iespēja, ka daži zemes gabali nav pilnībā kartēti,” uzsver Andrē Mavardhi, *Koltiva* vides un lauksaimniecības sektora vadošais speciālists. “Tāpēc uzņēmumiem ir jāatrod līdzsvars starp atbilstības nodrošināšanas nepieciešamību un iekļaušanas nozīmi.”

Jūlija sākumā, viena no pasaules lielākā kafijas ražotāja *Lavazza* priekšsēdētājs mudināja atlikt Eiropas Savienības atmežošanas regulas ieviešanu uz vēl tālāku nākotni, paužot bažas par piegādes ķēdes gatavību un atbilstības prasībām.

Pagājušajā gadā *WoodCentral* intervēja ekspertu, kas ir saistīts ar *EUDR* jautājumu apspriedēm Eiropas Savienības un tās tirdzniecības partneru līmenī. Eksperts norādīja, ka *EUDR* varētu apgrūtināt Austrālijas liellopu gaļas un koksnes eksportu: „*EUDR* ir unikāla, jo tā ir *B2B* regula, ko izstrādājusi Eiropas Savienība, bet īsteno atsevišķas Eiropas bloka dalībvalstis.” Toreiz tika uzsvērts, ka eksportētājiem varētu būt nepieciešams izveidot divas atsevišķas piegādes ķēdes — „vienu, kas atbilst *EUDR*, un otru, kas neatbilst” —, un eksportētājiem būs „jāpieņem komerciāls un ētisks lēmums par to, vai palikt Eiropas Savienības piegādes ķēdēs”.

Šā gada sākumā *ITTO* ziņoja, ka kokmateriālu imports ir samazinājies par vairāk nekā 60 % pirms *EUDR* ieviešanas. Martā *Wood Central* rakstīja, ka jaunie noteikumi varētu izraisīt kokmateriālu importa samazināšanos no valstīm, kurās pastāv augsts atmežošanas risks (tostarp Indonēzijā, Malaizijā un Brazīlijā), par vairāk nekā 25 % un pat sasniegt 38 %, ja definīcijās iekļaus lauksaimniecības zemes pārveidošanu (saukta par *EUDR+*), un šis deficīts tiks segts no Kanādas un Amerikas Savienotajām Valstīm.

“Rezultāti liecina, ka valstīs ar augstu atmežošanas līmeni, piemēram, Brazīlijā, Indonēzijā un Malaizijā, paredzams ievērojams apaļkoksnes ražošanas un eksporta samazinājums,

kas ietekmēs zāģmateriālu un koksnes paneļu cenas,” atzīst Kreigs Džonstons. Viņš vadīja jaunā ziņojuma izstrādi, modelējot EUDR iespējamo ietekmi uz kokmateriālu produktu piegādi pasaulē. “Tajā pašā laikā valstīs ar zemu atmežošanas līmeni, tostarp Kanādā (pieaugums par 1,4 %) un Amerikas Savienotajās Valstīs (pieaugums par 0,1 %), varētu būt neliels ražošanas kāpums, lai apmierinātu Eiropas Savienības pieprasījumu koksnes tirgū,” norādīja Kreigs Džonstons.

**Starptautiskā Tropu kokmateriālu organizācija (ITTO) ir starpvaldību organizācija, kas veicina tropu mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu un saglabāšanu, kā arī starptautiskās tirdzniecības paplašināšanu un diversifikāciju ar tropu kokmateriāliem, kas iegūti no ilgtspējīgi apsaimniekotiem un likumīgi apsaimniekotiem mežiem.*

ITTO:

- Izstrādā starptautiski saskaņotas politikas pamatnostādnes un normas, lai veicinātu ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu (SFM) un ilgtspējīgas tropu kokmateriālu ražošanas nozares un tirdzniecību.*
- Palīdz tropu reģiona valstīm, kas ir organizācijas dalībvalstis, pielāgot šādas pamatnostādnes un normas vietējiem apstākļiem un īstenot tās praksē, izmantojot projektus un citas darbības.*
- Vāc, analizē un izplata datus par tropu kokmateriālu ražošanu un tirdzniecību.*
- Veicina ilgtspējīgas tropu kokmateriālu piegādes ķēdes.*
- Palīdz attīstīt tropu mežsaimniecības kapacitāti.*